

მაკო ჯაოშვილი

ასოც. პროფესორი, Ph.D. პოზიტიური ფსიქოკონსულტანტი,
მართვის და კომუნიკაციის საერთაშორისო სასწავლო უნივერსიტეტი
„ალტერბრიჯის“ ვიცე-რექტორი სტრატეგიული განვითარების მიმართულებით

სამოქალაქო აქტივობის გავლენა საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ცხოვრების გაუმჯობესებაზე

Abstract

Democracy, by its direct meaning, is the active participation of society in the running of the state. To create a powerful democratic state, Georgia needs to have a well-organized, strong civil society. If we look at the current events since the independence of our country, unfortunately, we are in a vicious circle: the bridge between the government and the population is broken, that caused the absolute distrust and nihilism towards elections. The article deals with the issues to detect the readiness of our population, especially the youth, to get involved in public-political life.

Key Words: Social Activity, Democratic Value, Public Responsibility.

აბსტრაქტი

დემოკრატია, მისი პირდაპირი მნიშვნელობით, ნიშნავს სახელმწიფოს მართვის პროცესში საზოგადოების აქტიურ მონაწილეობას. იმისათვის, რომ შეიქმნას ძლიერი დემოკრატიული სახელმწიფო, საქართველოს სჭირდება ჰქონდეს კარგად ორგანიზებული, ძლიერი სამოქალაქო საზოგადოება. თუკი, ამჟამად მიმდინარე მოვლენებს დავაკვირდებით, დამოუკიდებლობის მოპოვების შემდეგ, სამწუხაროდ ჩვენ ისევ მოჯადოებულ წრეში ვართ: ხიდი მთავრობასა და ქვეყნის მოსახლეობას შორის ჩატეხილია, რამაც გამოიწვია აბსოლუტური უნდობლობა და ნიჰილიზმი არჩევნების მიმართ. სტატია ემსახურება მოსახლეობის მზაობის გამოვლენას, განსაკუთრებით ახალგაზრდების, რომ ჩაერთონ საჯარო-პოლიტიკურ ცხოვრებაში.

საკვანძო სიტყვები: სამოქალაქო აქტივობა, დემოკრატიული ფასეულობა, საზოგადოებრივი პასუხისმგებლობა.

„დემოკრატია დაინტერესებულია შეგნებულ მოქალაქეთა აღზრდით, რომლებსაც უნარი ექნებათ შემოქმედებითად ჩაერთონ სახელმწიფოს ცხოვრების განვითარებაში“.

დიმიტრი უზნაძე

შესავალი

დემოკრატია, როგორც ხალხის მმართველობა, პირდაპირი გაგებით ნიშნავს სახელმწიფოს მართვაში საზოგადოების აქტიურ მონაწილეობას. თუ ჩვენ გვსურს ავაშენოთ მძლავრი დემოკრატიული სახელმწიფო, ბუნებრივია, ის უნდა ეყრდნობოდეს სწორად ორგანიზებულ, ძლიერ სამოქალაქო საზოგადოებას, რაც უზრუნველყოფს ხელისუფლების მიერ მართვის გაუმჯობესებას და მოქალაქეთა მოთხოვნებზე სწრაფი რეაგირების მეთვალყურეობას (ტაკიძე, 2019).

სამოქალაქო საზოგადოებას, ე.წ. „მესამე სექტორს“ შესწევს უნარი გავლენა ჰქონდეს არჩეულ პოლიტიკის შემქმნელებსა და ბიზნესზე, ამავედროულად, რეაგირება მოახდინოს ტექნოლოგიური განვითარების თანამდევ პროცესებზე და საზოგადოების შიგნით მიმდინარე ცვლილებებზე. მისი ფუნქციებია ხელი შეუწყოს გამჭვირვალობას, ანგარიშვალდებულების გაღვივებას, სოციალურ საკითხებზე ცნობადობის ამაღლებას, ექსპერტთა გამოცდილების გამყარებას, პოლიტიკისა და სტრატეგიის შექმნას, მარგინალებისთვის უფლებამოსილების მინიჭებას და მოქალაქეთა ჩართულობის წახალისებას (Jezard, 2018).

დემოკრატიული მმართველობა ზრდასრული მოქალაქეებისგან მოელის, რომ გონივრული გადაწყვეტილების მიღებისას ყოველმა მათგანმა შეგნებულად აღიქვას პროცესში აქტიური მონაწილეობის დანიშნულება, გააცნობიეროს ქვეყნის სწორი კურსით განვითარებაში საკუთარი წვლილის შეტანის აუცილებლობა.

მართალია, ჩართულობის სტიმულირებისთვის ჩვენს ამჟამინდელ სახელისუფლებო ორგანოებს უამრავი მექანიზმი გააჩნია, მაინც მწვავედ დგას მუდმივმოქმედი ურთიერთკავშირის მიღწევა, რაც განპირობებულია მთავრობასა და საზოგადოებას შორის ცალმხრივი, არასათანადო კომუნიკაციით და დიალოგის არარსებობით.

სოციოლოგიური კვლევების გაანალიზებით ნათლად ჩანს, რომ საქართველოში თვითმმართველობის ორგანოები ფრაგმენტულად ცდილობენ მოსახლეობის თანამონაწილეობის უზრუნველყოფას და ამ მხრივ, ფაქტობრივად, უმოქმედობა სჭარბობს. როგორც ირკვევა, მოისუსტებს საზოგადოების ინფორმირების დონე, ორმხრივი უკუკავშირი, მოქალაქეთა კომპეტენცია სახელმწიფოს შენების კუთხით. (ადგილობრივი...2017) აქ უპირველეს ყოვლისა იგულისხმება ურთიერთდაკავშირებული მოტივირებული საზოგადოების მიერ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში თანამონაწილეობა, კონკრეტული საკითხების მოსაგვარებლად სამოქმედო გეგმის ერთობლივი შემუშავება, მოსალოდნელი შედეგების გაანალიზება და პროცესების შეფასება.

ბუნებრივია, როცა საზოგადოებას აქვს ინფორმაციაზე თავისუფლად წვდომის საშუალება, გაცილებით იზრდება მოქალაქეობრივი შეგნება და მეტი ადამიანი ერთვება გადაწყვეტილების მიღების პროცესში; რაც უფრო გამჭვირვალეა ქვეყნის მართვის პროცესი, მით ნაკლებია უპასუხოდ დარჩენილი შეკითხვები; რაც უფრო ღიად მსჯელობენ მოსახლეობისთვის აქტუალურ, საინტერესო საკითხებზე, გაცილებით მაღლდება ნდობა.

თვალს თუ გადავავლებთ ჩვენი ქვეყნის დამოუკიდებლობის მოპოვებიდან დღემდე მიმდინარე მოვლენებს, სამწუხაროდ, მოჯადოებულ წრეზე დავდივართ. ერთპარტიული მმართველობის ფარგლებში სახელმწიფო სტრუქტურათა წარმომადგენლები იგივე შეცდომებს უშვებენ, ხიდი მთავრობასა და მოსახლეობას შორის ჩატეხილია, საზოგადოებრივი აზრი ორად არის გაყოფილი და რაც ყველაზე სავალალოა, აბსოლუტური უნდობლობა და ნიჰილიზმი დამკვიდრდა არჩევნებისადმი.

უახლეს გამოწვევათა ჭრილში უაღრესად მნიშვნელოვანია საქართველომ შეინარჩუნოს ეროვნული თვითმყოფადობა და კულტურული ტრადიციები, განავითაროს დემოკრატიული ფასეულობები და მძლავრი ინსტიტუციური შესაძლებლობები.

სტატიის ერთ-ერთ აქტუალურ საკითხს წარმოადგენს, გავიგოთ სად არის გამოსავალი. სად ვართ ახლა და სად გვინდა, რომ ვიყოთ. დღესდღეობით, ჩვენი ქვეყანა

გზაგასაყარზე. გამოცდა ქართულმა სახელმწიფომ და საზოგადოებამ ერთად უნდა ჩააბაროს. შესაბამისად, კვლევის საგანს შეადგენს განვიხილოთ სამოქალაქო აქტივობის როლი ქვეყნის გაძლიერებაში. კვლევის მიზანია შევისწავლოთ ჩვენი მოსახლეობის, განსაკუთრებით, ახალგაზრდობის მზაობა ჩაერთოს საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში, დავადგინოთ რა ხელშემშლელი ან/და ხელშემწყობი გარემოებებია ახალი პოლიტიკური სტანდარტების დასამკვიდრებლად ცვლილებების რეალიზებისთვის.

კვლევის მეთოდოლოგია

კვლევის დიზაინი მოიცავდა შერეულ მეთოდოლოგიას: თვისებრივი და რაოდენობრივი კვლევების ჩატარებას, რომელთა ფარგლებში გამოყენებული ინსტრუმენტებია: თვისებრივი კვლევისთვის ფოკუს ჯგუფებში დისკუსიის ტექნიკა, ხოლო რაოდენობრივისთვის კი, სტრუქტურირებული კითხვარი. ასევე, სამაგიდე კვლევას, რომელიც მიზნად ისახავდა სამოქალაქო აქტივიზმის მიმართულებით და საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში ახალგაზრდობის ჩართულობის შესახებ არსებული კვლევითი დოკუმენტების და სტატიების გაცნობას შემდეგ არსებით საკითხებზე აქცენტირებით:

- რამდენად არის საზოგადოება ინფორმირებული სახელმწიფოს მიერ ინიცირებული პროექტების დანიშნულების შესახებ;
- სრულად არის თუ არა გამოყენებული ახალგაზრდული რესურსი სამოქალაქო აქტივობებში;
- რამდენად არის გათვალისწინებული ახალგაზრდების საჭიროებები, მათი მისწრაფებები სახელმწიფოს ან/და სხვა სათანადო უწყების მიერ.

კვლევის შედეგები

საქართველოში ახალგაზრდების ინტერესებისა და საჭიროებების დასადგენად 2020 წელს ახალგაზრდობის სააგენტოს მიერ 11 მუნიციპალიტეტის მასშტაბით განხორციელებულ გაერთიანებულ კვლევაში მონაწილეობდა 14-დან 29 წლამდე ასაკის 4652 ახალგაზრდა (ახალგაზრდობის... 2020). მიუხედავად იმისა, რომ ახალგაზრდობა წარმოადგენს სოციალურ-ეკონომიკური და დემოკრატიული განვითარების უმთავრეს ბერკეტს, მათი აქტივობის მაჩვენებლის ანალიზმა გამოავლინა, რომ პოტენციური არასრულად არის გამოყენებული. გამოკითხულთა თითქმის ნახევარი აღნიშნავს, რომ პოლიტიკური პროცესებით არის დაინტერესებული. ყოველი მესამე რესპონდენტი ფიქრობს, რომ საკუთარი მუნიციპალიტეტის პოლიტიკა მიმართულია ახალგაზრდების ინტერესებისკენ, ხოლო 28% არ ფლობს ინფორმაციას რამდენადაა გათვალისწინებული სათანადო ორგანოების მიერ. კვლევის ერთ-ერთ ძირეულ მიგნებად განიხილება ის საკითხი, რომ ახალგაზრდული პოლიტიკის რეალიზებისთვის ურთიერთობა ადგილობრივ თვითმმართველობებსა და ცენტრალურ ხელისუფლებას შორის სიმბოლური ხასიათისაა. ასევე, გამოიკვეთა ახალგაზრდების პესიმისტური განწყობა, როგორც დაბალი აქტიურობის წინაპირობა. მათ არ სჯერათ, რომ ინიციატივებს მხარს დაუჭერენ გადაწყვეტილების მიმღები პირები ან/და ამ ინიციატივების სამიზნე აუდიტორია.

ამავე წელს ფრიდრიხ ებერტის ფონდის სამხრეთ კავკასიის ოფისისა და საქართველოს პარლამენტის სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა კომიტეტის ინიციატივით ჩატარდა კვლევა თბილისს და იმერეთის რეგიონის მაგალითზე იმის გასარკვევად რა სჭირდება ახალგაზრდა თაობას პოზიტიურ ტრანსფორმაციულ ძალად ჩამოყალიბებისთვის, რისი გაკეთებაა საჭირო სახელმწიფოს მხრიდან რომ სრულად იყოს გამოყენებული ახალგაზრდობის პოტენციალი. (ახალგაზრდული...2020) ერთერთ ძირითად მიგნებად დასახელდა, რომ ახალგაზრდებმა არ იციან როგორ გახდნენ აქტიური

მოქალაქეები და ჩაერთონ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში. პრობლემას წარმოადგენს ის ფაქტიც, რომ მათ უჭირთ საკუთარი საჭიროებების იდენტიფიცირება.

რაც შეეხება „ცვლილებებზე ორიენტირებული ახალგაზრდების ხელშეწყობა საქართველოში“ პროექტზე დაყრდნობით საქართველოს პოლიტიკის ინსტიტუტის მიერ 2021 წელს მომზადებულ დოკუმენტს, აქ განხილულია პოლიტიკურ-დემოკრატიული მოვლენებისადმი ახალგაზრდა თაობის განწყობა. გამოიკვეთა, რომ საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში ახალგაზრდები არ ერთვებიან ერთი მხრივ, ზოგადი ნიჰილისტური დამოკიდებულების, არსებული ფინანსური სიდუხჭირისა და სოციალურ-ეკონომიკური ვითარების გამო, მეორე მხრივ, მათ შესაძლებლობათა არასათანადო დაფასების და საგანმანათლებლო სივრცეში შექმნილი ბარიერების შედეგად (საქართველოში ახალგაზრდების...2021). განსაკუთრებით მწვავე მდგომარეობაა რეგიონებში, სადაც ახალგაზრდები ნაკლებად არიან თვითრეალიზებულნი და მოისუსტებენ პოლიტიკური აქტივობისთვის საჭირო უნარ-ჩვევებში. ზოგადი ნიშნით, კვლავ გამოწვევად რჩება სამოქალაქო აქტივიზმის მინიმალური დონე.

ხელისუფლებასა და საზოგადოებას შორის ურთიერთკავშირის, არსებული პოლიტიკური ვითარებისადმი მოქალაქეთა განწყობის შესასწავლად 2021 წლის აგვისტო-სექტემბრის პერიოდში ჩავატარეთ თვისებრივი კვლევა 4 ფოკუს ჯგუფთან, რეგულაციების გათვალისწინებით, ონლაინ დისკუსიის ფორმატში. სესიის ხანგრძლიობა 1.5-2 საათი. თითო ჯგუფში იყო 4-6 მონაწილე. მიზნობრივად შეირჩა საშუალო ფენის წარმომადგენელი ქალები და ახალგაზრდები.

პირველი ფოკუს ჯგუფი - 6 მონაწილე, დემოგრაფიულ ჭრილში: ძირითადად თბილისში მცხოვრებნი, ერთი - უცხოეთში დასაქმებული, შუა ხნის ქალები, 4 საკუთარი ბიზნესის მქონე, 1 თვითდასაქმებული, 1 დიასახლისი.

მე-2 ჯგუფი - 6 მონაწილე, დემოგრაფიულ ჭრილში: თბილისის მაცხოვრებლები. კერძო და საჯარო სკოლის დაწყებითი კლასების მასწავლებლები, ექიმი, საზოგადოებასთან ურთიერთობის სპეციალისტი, დოქტორანტი, დასაქმების სააგენტოს თანამშრომელი, ასაკობრივ ჭრილში: 2- შუა ხნის, 4 მონაწილე 24-29 წლის.

მესამე ფოკუს ჯგუფის შედეგები - 4 მონაწილე, დემოგრაფიულ ჭრილში: მასწავლებლები თელავიდან, სკოლის დირექტორი ბათუმიდან, წარმატების სკოლის დამფუძნებელი თბილისიდან, სამი შუა ხნის, 1 ახალგაზრდა 30 წლის.

მე-4 ფოკუს ჯგუფი - 4 მონაწილე. ასაკობრივი ჭრილი 20-29 წელი. დემოგრაფიულ ჭრილში - ქუთაისი, ზუგდიდი, ბათუმი და თბილისი, 3 სტუდენტი, 1 სამოქალაქო განათლების მასწავლებელი.

ოთხივე ფოკუს-ჯგუფში დისკუსიის შედეგებით გამოვლინდა, რომ მიმდინარე მოვლენებისადმი რესპონდენტებში მძლავრობს ნიჰილიზმი, უნდობლობა, უიმედობა, პასუხისმგებლიანობის ნაკლებობა. პრაქტიკულად ყველა რესპონდენტი სხვადასხვა რაკურსით აღნიშნავს, რომ საჭიროა სამოქალაქო საზოგადოების გააქტიურება, ხალხმა უნდა განაგოს მთავრობა და არა პირიქით. მთავრობის მოვალეობაა მოქალაქეთა ინტერესების დაცვა, უსაფრთხო გარემოს შექმნა და სტაბილურობის განცდის გაძლიერება. ასევე ითქვა, რომ ხელისუფლების სათავეში მყოფმა პირებმა აუცილებელია ხელი შეუწყონ კულტურულ-საგანმანათლებლო საქმიანობის განვითარებას და ახალგაზრდების დასაქმებას, რათა არ გაჩნდეს უპერსპექტივობის განცდა და ქვეყნიდან წასვლის სურვილი.

პირველ ფოკუს ჯგუფში აქცენტი გაკეთდა იმ აქტივობებზე, რაც საჭიროა ნდობის აღსადგენად. ეს პირველ რიგში ეხება მოსახლეობის პრობლემების ძირეულ შესწავლას, მათთან უშუალო, გულწრფელი და ღია ურთიერთობის დამყარებას, განსაკუთრებით კი, საშუალო ფენისადმი დამოკიდებულების შეცვლას, რაც გამოიხატება საზოგადოებრივ-პოლიტიკური პროცესებისადმი მათი როლის წინწამოწევაში. ხაზი გაესვა აქტუალურ საკითხებზე სწორი კომუნიკაციისა და პრიორიტეტების მიხედვით განხილვის აუცილებლობას.

მეორე ფოკუს ჯგუფის ფარგლებში უფრო მეტად გამოიკვეთა სამოქალაქო პასუხისმგებლობის შესახებ ცნობადობის ამაღლების საჭიროება. მონაწილეთა აზრით, გარე მოტივაცია სახელმწიფოსგან უნდა მოდიოდეს და მანვე უნდა უზრუნველყოს ცვლილებისადმი დამოკიდებულების წახალისება. ადამიანები როცა ვერ ხედავენ, რომ რაიმე იცვლება მათ სასიკეთოდ და მდგომარეობა გაურესებისკენ მიდის, ეს კიდევ უფრო ამწვავებს ნიჰილისტურ განწყობას. აღინიშნა, რომ განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს სკოლებში იდეოლოგიური აღზრდის და პატრიოტული გრძნობის გაღვივების საკითხებს. სახელმწიფომ, ასევე, უნდა გააძლიეროს მოქალაქეთა შინაგანი რწმენა იმის შესახებ, რომ ახალგაზრდებს შესწევთ ძალა იყვნენ აქტიურები, მოახმარონ თავიანთი განათლება და გამოცდილება აღმავლობის გზით ჩვენი ქვეყნის განვითარებას. მათ მიაჩნიათ, რომ პოლიტიკა ახალგაზრდულ ფრთაზე უნდა იდგეს და წინამძღოლის ფუნქციას უნდა ასრულებდეს ლიდერი, როგორც ქვეყნის მსახური, რომელიც სხვა ლიდერებს ზადებს!

მესამე ფოკუს ჯგუფში ცნობიერების ამაღლების გარდა წინა პლანზე წამოიწია უნდობლობის გაქარწყლების საკითხებზე მსჯელობამ. მონაწილეებს მიაჩნიათ, რომ მთავრობისადმი და ასევე საარჩევნო პროცესებისადმი ნდობა „ჩიხშია“ მოქცეული. პროცესს ამწვავებს ის გარემოება, რომ ახალგაზრდებს წინა თაობებისგან მუდმივად ესმით - რა აზრი აქვს, მაინც ვერაფერს გავაკეთებთ, არაფერი შეიცვლება. ასეთი მიდგომა, ბუნებრივია, აჩენს უიმედობას და ამძაფრებს ნიჰილიზმს. სანაცვლოდ, თუკი ახალგაზრდებს მიეცემათ ფართო არეალი საასპარეზოდ, ისინი მზად არიან დაამსხვირონ მცდარი სტერეოტიპები. მათ ზღვა ენერჯია აქვთ და დიდი პოტენციალი მდგომარეობის გამოსასწორებლად. აღინიშნა, რომ ერთპარტიული მმართველობით დემოკრატიულ გარემოს ვერ შექმნი. საჭიროა ხელისუფლების სათავეში მოვიდნენ მომავლის ლიდერები, რომლებიც სწორი ღირებულებებით გააერთიანებენ ადამიანებს, წარმოაჩენენ მათ ინდივიდუალიზმს, გაუძლიერებენ შინაგანი თავისუფლების განცდას.

მეოთხე ფოკუს ჯგუფში, რომელიც მხოლოდ ახალგაზრდებით იყო დაკომპლექტებული, დისკუსია სწორედ იმ მიმართულებით წარიმართა, თუ რას მოელის ახალგაზრდა თაობა თანამედროვე ტიპის პოლიტიკოსებისგან. რესპოდენტებმა მკაფიოდ ჩამოაყალიბეს, რომ არჩევანის გასაკეთებლად მნიშვნელოვანია ვინ რას გვპირდება, რა პროგრამა აქვს, როგორი ხედვები. აღნიშნეს, რომ დასავლეთში არის იდეოლოგია, მსოფლმხედველობა, საქართველოში სამწუხაროდ არ გვაქვს ეს კულტურა არც პოლიტიკაში, არც საზოგადოებაში, არც მთავრობაში, არც ოპოზიციაში. არჩევნების დაწყებისთანავე ამომრჩევლის მიდგომა ასეთია: ახლა გამომჩნდებიან, დაგვპირდებიან და მერე გაქრებიან... არ ჩანს რეალური, მჭიდრო კომუნიკაცია საკუთარ მოსახლეობასთან. მთავრობა და ოპოზიციური პარტიები ცალსახად გამიჯნულია საზოგადოებისგან. რა არის ამის შედეგი?! საერთოდ, ვერ იგებენ, რა პრობლემები აწუხებს ხალხს, ქვეყანას. თუმცა, ეს მარტო პოლიტიკოსების ბრალი როდია. ჩვენ ვართ პოსტსაბჭოთა მენტალობის ქვეყანა და არჩევნებისა თუ მთლიანად პოლიტიკისადმი ასეთი დამოკიდებულება უფრო საზოგადოების პრობლემაა. ადამიანთა უმეტესობას აქვთ კომპლექსი, სულ მიაჩნიათ, რომ ყველა იტყუება. იმისთვის, რომ ქვეყანა წავიდეს უკეთესობისკენ, კარგი განათლება და გამოხატვის თავისუფლება გვჭირდება. შეკითხვაზე ვინ იქნება მესამე ძალა, ერთმნიშვნელოვნად უპასუხეს - 29 წლის ზევით ახალგაზრდა თაობა, რომელიც მზად არის სისტემური ცვლილებების განსახორციელებლად. სწორედ ისინი უნდა მოვიდნენ სათავეში, ხოლო საზოგადოება აქტიურად უნდა ჩაერთოს ამ ცვლილებათა რეალიზებაში, რადგან ხელისუფლების წყაროა ხალხი.

ფოკუს ჯგუფებთან ინტერვიუების შედეგებიდან გამომდინარე დავინტერესდით დამატებით შეგვესწავლა კონკრეტული მიმართულებები:

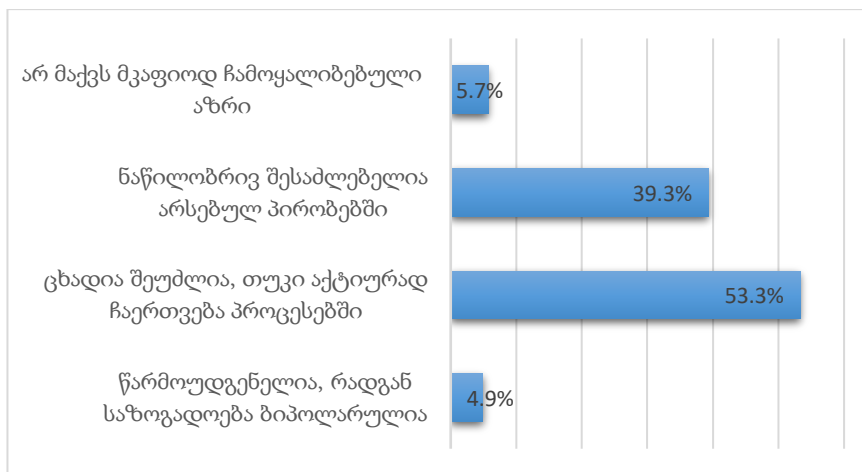
- რამდენად ახდენს გავლენას სამოქალაქო აქტივობა საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაზე
- როგორია სამოქალაქო ჩართულობის ხარისხი ჩვენი ქვეყნის მასშტაბით
- რა როლი აქვს მედიას სამოქალაქო საზოგადოების ცნობიერების ამაღლებაში

- რა ხელშემწყობი და ხელშემშლელი ფაქტორებია პოლიტიკურ პროცესებში საშუალო ფენის აქტიური ჩართულობისთვის

მიზნობრივად შევარჩიეთ განათლების სფეროს წარმომადგენლები და ტენდენციის დონეზე საკითხების გამოსაკვლევად შევიმუშავეთ სტრუქტურირებული კითხვარი. გამოიკითხა 120 რესპოდენტი, რომელთა უმეტესობა (86%) ქალები არიან. გამოკითხულთა ¼ 51-60 წლამდე ასაკისაა, 21 % განეკუთვნება 41-50 ასაკობრივ სეგმენტს, 28% კი - 31-40 წლამდე.

რაოდენობრივი კვლევის ანალიზმა აჩვენა, რომ ქვეყნის მასშტაბით სამოქალაქო ჩართულობის ხარისხი საკმაოდ დაბალია, თუმცა ბოლო ხანს შეიმჩნევა გაცილებით მეტი ახალგაზრდის ჩართულობა და როგორც წესი, აქტიურობა მკვეთრად მატულობს წინასაარჩევნო პერიოდში. ერთ-ერთ საკვანძო საკითხს წარმოადგენდა საზოგადოებრივ-პოლიტიკური მოვლენების მიმართ დამოკიდებულება. იხ. დიაგრამა #1. რესპოდენტების ნახევარმა აღნიშნა, რომ პიროვნებას თავისი აქტიური ჩართულობით შეუძლია გავლენა მოახდინოს საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ცხოვრების გაუმჯობესებაზე. 39%-ის აზრით, ეს ნაწილობრივ არის შესაძლებელი არსებულ პირობებში.

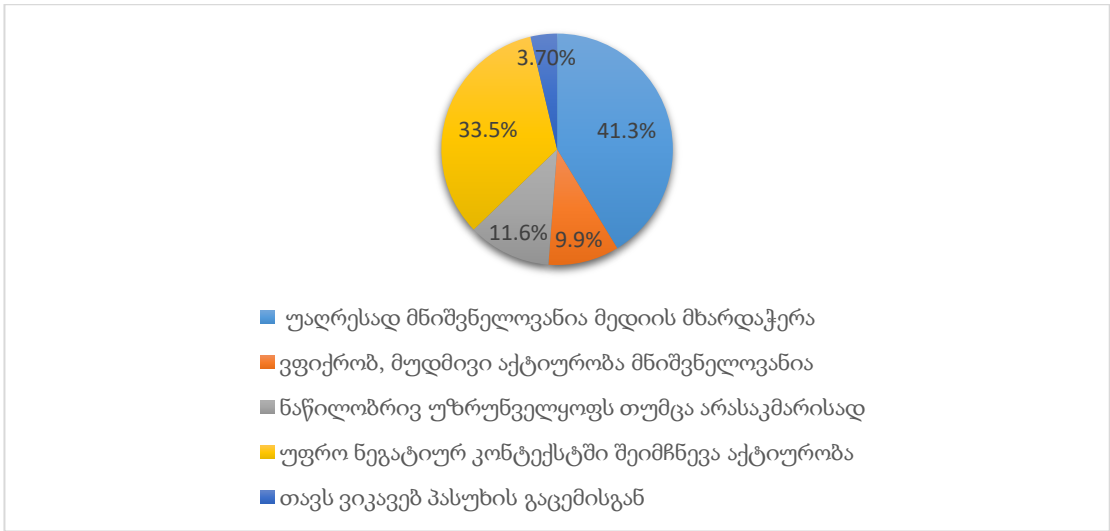
დიაგრამა #1. პიროვნების გავლენა საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაზე

სამოქალაქო საზოგადოების ძირითად ფუნქციებად გამოკითხულთა ნახევარზე მეტმა დაასახელა: მთავრობისადმი მომთხოვნელობაში აქტიურობის გაზრდა; მოქალაქეობრივი წვლილის შეტანა და განათლების დონის ამაღლება; ქვეყნისთვის არსებით საკითხებზე გადაწყვეტილებაში ჩართულობა; სახელმწიფოებრივი აზროვნების გაძლიერება.

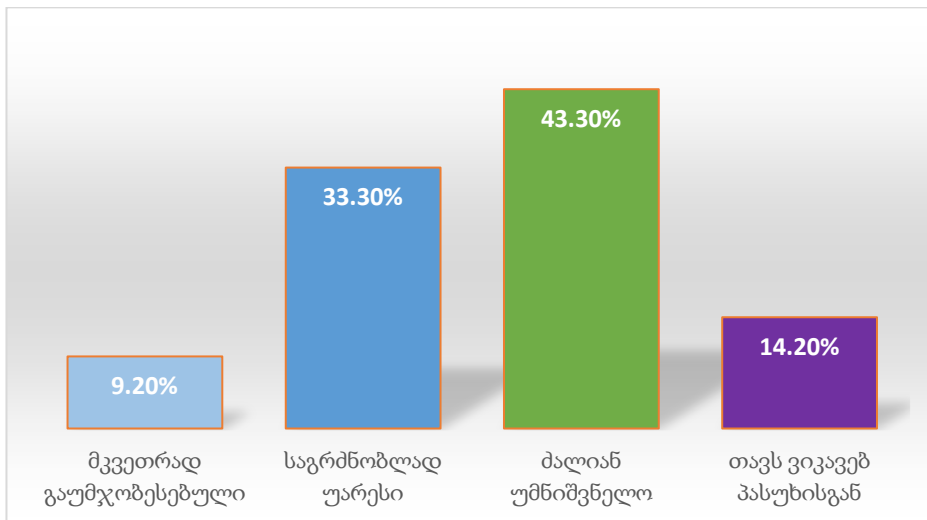
რამდენადაც თვისებრივი კვლევის მონაწილეებმა აღნიშნეს, რომ მოისუსტებს სამოქალაქო ცნობიერება. შესაბამისად, განვსაზღვრეთ მისი ამაღლებისთვის რა როლი ეკისრება მედიას. (იხ. დიაგრამა #2). გამოკითხულთა 41%-ს მიაჩნია, რომ უაღრესად მნიშვნელოვანია მედიის მხარდაჭერა. 33%-ის აზრით, ნეგატიურ კონტექსტში უფრო შეიმჩნევა აქტიურობა.

დიაგრამა#2. მედიის როლი სამოქალაქო საზოგადოების ცნობიერების ამაღლებაში

სახელმწიფოსა და საზოგადოებას შორის ამჟამინდელი ურთიერთკავშირი 43%-ის აზრით ძალიან უმნიშვნელოა, ხოლო 33% თვლის, რომ საგრძნობლად გაუარესდა. (იხ. დიაგრამა #3).

დიაგრამა #3 სახელმწიფოსა და საზოგადოების ურთიერთკავშირი

დასკვნა და რეკომენდაციები

რაოდენობრივი კვლევის შედეგად გამოვავლინეთ რა არის სამოქალაქო აქტივობის ხელშემწყობი და ხელშემშლელი ფაქტორები. რესპოდენტთა შეფასებით, პოლიტიკურ პროცესებში აქტიურ ჩართულობას განაპირობებს მეტი ინფორმირება და გამჭვირვალობა, მოქალაქეობრივი პასუხისმგებლობის მხარდაჭერა, სამართლიანობის განცდის გაღვივება, მიმდინარე პროცესთა ობიექტური, მიუკერძოებელი გასაჯაროვება. რაც შეეხება, რატომ არიდებს თავს ახალგაზრდობა ჩართულობას, მიზეზად დასახელდა სამოქალაქო თვითშეგნების და განათლების დაბალი დონე; სახელმწიფო სტრუქტურებისადმი

უნდობლობა; საზოგადოებაში დამკვიდრებული ნიჰილისტური განწყობა; მცდარი სტერეოტიპული წარმოდგენა - „მაინც ისე იქნება, როგორც სურთ“.

თვისებრივმა კვლევამ აჩვენა, რომ სახელმწიფოს მხრიდან ახალგაზრდების დასაქმების შესაძლებლობა მნიშვნელოვნად გაზრდის მათი საკუთარი შესაძლებლობის რეალიზების ხარისხს და შეამცირებს ქვეყნიდან ტალანტების გადინების მაჩვენებელს. ასევე საინტერესო მიგნებაა, რომ ქვეყნის განვითარების პერსპექტივა ახალგაზრდულ ფრთაზე დგას და ფაქტობრივად, სახელმწიფოს მართვის სადავეები სწორედ მას უნდა გადაეცეს.

გამოკითხვის შედეგებით ე.წ. მესამე ძალას 29 წლის ზევით თაობა წარმოადგენს, რომელიც მზად არის სისტემური ცვლილებების განსახორციელებლად. ინტერვიუერთა მოსაზრებით, წინამძღოლის ფუნქცია უნდა იტვირთოს ძლიერი პიროვნული მახასიათებლების მქონე ლიდერმა, რომელიც მუდმივად ხალხის სამსახურშია და პრიორიტეტების ზუსტი განაწილებით გამჭვირვალე, სანდო ურთიერთობას ამყარებს დაინტერესებულ მხარეებთან.

ზოგადად, სამოქალაქო აქტივობებში მონაწილე ადამიანებს გამოარჩევთ სამართლიანი მიდგომები, პოლიტიკური დამოუკიდებლობა და მორალური ღირებულება (Cooper, 2015). საკუთარი უფლება-მოვალეობების გაცნობიერებით და სხვისი უფლებების დაცვაზე ზრუნვის გამოხატვით ისინი ენთუზიაზმით ერთვებიან უკეთესი მომავლის შექმნის პროცესში.

განათლებული, შემართებით სავსე ახალგაზრდები ერთგვარ კატალიზატორის როლს ასრულებენ საზოგადოებაში: ისინი არიან ანტრეპრენერები, კრეატიულები, მოაზროვნეები, ინფლუენსერები. მათ შეუძლიათ პროტესტის ღიად გამოხატვა და პროცესების გაძლიერება (Engaging ... 2019). სახელმწიფო თუკი იზრუნებს, რომ მათ მისცეს სათანადო ცოდნა, უნარები და გამოცდილება, ამასთანავე, მხარი დაუჭიროს მათ აქტივობებს, დააკმაყოფილოს მათი საჭიროებები და მისწრაფებები, ცხადია, ეს დადებითად აისახება ქვეყნის პროგრესულ განვითარებაზე.

როცა ახალგაზრდობა ხვდება, რომ მათი არ ესმით, ჩნდება საფრთხე, რომ შესაძლოა მათი მოსაზრებები არ იყოს ჯეროვნად გათვალისწინებული ან გამოყენებული იყოს სხვა პოლიტიკური აქტორების მიერ (Milanese, 2020).

საერთაშორისო გამოცდილების გაზიარებით აქტიური ახალგაზრდების ჩართულობა მთავრობისთვის სიახლეებისა და პროცესების გაუმჯობესების წყაროა (Engaging ... 2019). სამთავრობო ინიციატივებში მონაწილეობით ისინი პოზიტიურ ბიძგს აძლევენ საზოგადოების და ეკონომიკის განვითარებას. მათგან მიღებული ახალი იდეებისა და მიდგომების საფუძველზე სახელმწიფო შეძლებს პოლიტიკის შედეგიანობა მიუსადაგოს ახალგაზრდა თაობის შეხედულებებს. შეცდომა იქნება იმის დაშვება, რომ საერთო გამოცდილებამ შეიძლება ახალგაზრდობა წაიყვანოს ერთი მიმართულებით ფიქრისკენ ან/და ერთდამიხვე პოლიტიკური აზრის გატარებისკენ (Milanese, 2020).

საქართველოში არსებული გამოწვევების ფონზე რეკომენდებულია პროფესიული გადამზადება იმ უნარების ასამაღლებლად, რაც ადამიანებს შესაძლებლობას მისცემთ პირადი პასუხისმგებლობით გააკეთონ სწორი არჩევანი ქვეყნისთვის სასარგებლო საქმეებში სამონაწილეოდ და არსებული გარემოს გასაუმჯობესებლად.

მიზანშეწონილია ხელისუფლებამ კომუნიკაცია მიმართოს არა მხოლოდ მოზარდებზე, არამედ მათ მშობლებსა და მასწავლებლებზე. ამ მიზნით საგანმანათლებლო სივრცეში უნდა შემუშავდეს კოლაბორაციული და სათათბირო პროექტები, სადაც ჩაერთვებიან ახალგაზრდები, სამოქალაქო საზოგადოებრივი ორგანიზაციები და სამთავრობო მკვლევრები, რაც განაპირობებს კონკრეტული მიმართულებით ერთობლივ მუშაობასა და წარმატებულ შედეგებს.

ამავდროულად, მნიშვნელოვანია მედიის მეშვეობით სამოქალაქო აქტივიზმის შესახებ ცნობადობის ამაღლება, საუკეთესო პრაქტიკის მაგალითებისა და საერთაშორისო გამოცდილების გაზიარება.

მოქალაქეთა ჩართულობის პროცესის სრულყოფა საჭიროებს ორმხრივ ჯანსაღ კომუნიკაციას, რაც თავის მხრივ, გულისხმობს მოსახლეობის მხრიდან გადაწყვეტილების მიღებაში ჩართულობისთვის ობიექტური ფაქტებზე წვდომას. სამოქალაქო შეგნების ასამაღლებად, ადგილობრივ თუ უცხოელ ექსპერტთა რჩევით, აუცილებელია სათანადო უნარ-ჩვევების გაძლიერება. რეკომენდებულია ინტერდისციპლინურ ფორმატში მოქალაქეთა ჩართულობის სწავლება, სკოლებსა და საუნივერსიტეტო სივრცეში სამოქალაქო განათლების კომპონენტზე ცოდნის გამყარება და პრაქტიკული უნარების გამომუშავება.

ბიბლიოგრაფია

ადგილობრივი თვითმმართველობის განხორციელებაში მოქალაქეთა ჩართულობის მექანიზმები საქართველოში, ევროსაბჭო პირველი გამოცემა, ნოემბერი 2017 გამოცემულია თბილისში, VT Georgia-ს მიერ, <https://rm.coe.int/1680784818> მასალაზე წვდომა 27.10.21

ახალგაზრდობის სააგენტო (2020). ახალგაზრდობის საჭიროებების, გამოწვევების, ინტერესების და რესურსების კვლევა. <https://youthagency.gov.ge/%E1%83%90%E1%83%AE%E1%83%90%E1%83%9A%E1%83%92%E1%83%90%E1%83%96%E1%83%A0%E1%83%93%E1%83%94%E1%83%91%E1%83%98%E1%83%A1%E1%83%A1%E1%83%90%E1%83%AD%E1%83%98%E1%83%A0%E1%83%9D%E1%83%94%E1%83%91%E1%83%94/#1612458928948-788f6c2a-8b64> მასალაზე წვდომა 27.10.21.

ფრიდრიხ ებერტის ფონდი (2020). ახალგაზრდული პოლიტიკის განხორციელება ადგილობრივ დონეზე: იმერეთი და თბილისი <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/georgien/15958.pdf> მასალაზე წვდომა 27.10.21.

საქართველოს პოლიტიკის ინსტიტუტი (2021). საქართველოში ახალგაზრდების პოლიტიკაში ჩართულობა <https://bit.ly/3jL8BpT> მასალაზე წვდომა 27.10.21.

Jezard, A. (2018). Who and What is Civil Society, <https://www.weforum.org/agenda/2018/04/what-is-civil-society/> მასალაზე წვდომა 27.10.21.

Cooper, R. (2018). What is Civil Society, its role and value in 2018, University of Birmingham, https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5c6c2e74e5274a72bc45240e/488_What_is_Civil_Society.pdf ბოლო ნახვა: 27.10.21

უზნაძე, დ. (1917). ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის ამოცანები

ტაკიძე, მ. (2019). სამოქალაქო საზოგადოების როლი და ჩართულობა პოლიტიკის ფორმირებაში, სამაგისტრო ნაშრომი

OECD (2019). ახალგაზრდების ჩართულობა ღია მთავრობაში, კომუნიკაციის გზამკვლევი

Milanese, N. (2020). Reinventing Democracy in Europe: Youth Doing Politics in Times of Increasing Inequalities, <https://bit.ly/3xbPGJE> მასალაზე წვდომა 27.10.21